

preobradiće me neki vetrar

Preobradiće me neki vetrar
iznenadno kad dodje
mora da dodje
neki vetrar s crvenim
somotastim rukama i zlatook
neki vetrar miran
kao dlan prijatelja
na čelu kao pramen
mladog sunca
na oku pretvorioće me
neki vetrar u psa
s očima od propete gladi
s jezikom od
posukljave vatre ružičaste
s gorovom prevrnute
planine s kosom
zrelog oblaka
neki vetrar
preobradiće me
u bistar lavez
dolistaču jezikom
do mane nebesne do
mleka zemljinog do
korena mržnje do
jezgra reči da bi se
kamen u pesak izlajao
da bi se peskom praznine
nastanile dogodiće se
da progovori dubina
ispred očiju dogodiće se
da progovori fini pesak
gluvila velika reč
uklješteno procepom
straha ostala čvor
u grlu istrulela
trebal bi da se razbije
velika mutava reč u sitne
prodorne iglice zvuka
da se mali krikovi
udruže da se nazidaju
u jauk jablanast da se
prostru
u beskrajan put rumen
da se iskuju
u veliko zvono raspevano
da zakise malene uporne
reči da zadobiju
strelaste po napetoj koži
tišine da se splasne mehur
u mozak izlivenog straha
da se učuti
u grudima crveno zaklaćeno
zmijoglavu zvonce očaja
da se razmnoži
nežno bilje sna
da se otvore crvena usta
sna letenja da se ozvući
veliko letenje da se izgovori
golema reč na upletene zube
nadire trebal bi je
razdrobiti da se crvena boja
pesme pljune u nebo krcato nebo
da se ne raspade
trebal bi razdrobiti
veliku reč okamenjenu u sitne
zmijice patnje u oštret
zubić gladi trebal bi
da izgovaramo miševe
i pse umesto lavova onda bi
crne trave sna orumenile
trebal bi crve sna na videlo
i da se u ime kise nazovemo
drvećem pretvorijeće me
neki vetrar u bagrem

kad sleti neki vetrar mora
da dodje rumen mora
razgovetno da me oneži neki
svilast vetrar pretvorijeće me
u bagrem da budem žilama
do srca vode liščem
nebo najrumenije
da pomilujem
lice vode ptice žedne
zagadile o vode nad zemljom
otežali vazduh pritisnuo
oblaci zatrovali a ja crvene
vode čeznem zato što sam pas
i zato što sam bagrem i zato
što sam kamen pokrenuti želim
crvenu vodu sa zlatnim
ribama i pitomo sunce da me
najnežnijim prstom dotakne
kao psa
nijedna mi svetlost bez
zuba ne doleti zato što sam pas
zažubljen u crvenilo kao
školjka u prvi kamen po crvenoj
boji plivam tverdoglavu
zato što sam preobraćen
u psa-skitača zubima na vrat
dimne pečurke trčim zato
što sam bagrem-samac ispred
crvenog neba najcvetnije rastem
zato što sam kamen survan
njegov sam zvuk razroki

pretvorijeće me neki vetrar u potok
ludotoki zato što su psi
ludi do dobre
neki vetrar
prostrano nebo će u očima
da mi razvije zato što sam
bagrem da zorenja
cvetove otvaraju da mi se
trnje reči u srcu straha
izgovori
pretvorijeće me neki vetrar
u psa zavezani da
reč kroz pore iscedim da reč
pršljenovima odbrojim pusti su
snovi bez reči rastuće bez
govore sabljastog puste smo
pesme bez psovke lisnate bez
srca glavatog krunja smo sunca
pretvorijeće me neki vetrar u psa
da se izlajem govorljiv da se
iskrvarim da se
prolumpujem srečan od
dugovečnosti ovo i nije
pesma čežnjo pesnikinjo ovo je
talog tvoj očaj vetrovima uskovitlan
da bi se reči
u pusto čelo vremena
duboko urezale ovo i nije
plač tugo junakinjo
neki se
spomenik zla sam od sebe zida
pred rast mu crvene
zube nameštam

trebal bi veliku reč smrviti
u mlivo miščeg govora
da i zemlja jedan put
lepo sunce ispeva
trebal bi dopustiti
svim venama kroz usta da
crvena boja sastavi krug
oko zvezde.

Srboljub MITIĆ

UJEVIĆ I MI

Ostajući u domenu srca, ne volim ograničenja, i zato nisam ni naškromnije pokusavao da sebi stvorim nešto o umetnosti Ujevića. I sunce volim, a ne tražim da ga ispitam.

A. VUCO

Biografi tu neće imati nikakve glavobolje: život savršeno logičan! Bio je splitski djak i maštovit Splitčanin, a praroditeljskim deonim Marka Marulića, mornar u temson koporanu, strašni čitalac Heinea, po beogradski noćnik, saradnik časopisa i časopisa, nepopravimi bohem, mag neke prošle prostote, bledo lice na restoranškim terasama, pjesnik nejasnog voća, čovek trpeljiv i strpljiv, pustolov i učenjak jeziku bliskih i polineziskih, tih gradjanin Trešnjevke, prijatelj mladih koje nikada nije dočekivao prezrije kao što su nekad u Cafē Taboure u dočekali genijalnog derana Arthura Rimbauda. Uostalom, to je ista čudesna relacija na kojoj se odvijala pjesnička saradnja sa svetom, saradnja hermetička ali basnoslovno iskazana, odužena. Najzad, dolazi bolest vrlo nemilosrdna, i smirenje, dok na dnu obju intenzivno sumi Sredozemlje, sebično i nesebično, njegov rod rođen. Uoči smrti, u sažetom pismu prijateljima ribarima, Ujević ponavlja svoju staru, pagansku želju; mudrost već očigledne penje i pepela:

Ja bih rado posjetio Vrgorac, Makarsku, Imotski (pa makar i Bolovišće), ali bojim se da će naredne godine, nadjedje do 31. X. da se preselim u Rovinj u Istri. Smješi se mi misao, da treba umrijeti na moru, te se zato ne čudite nikada Rovinju.

Ali, ako je život Ujevićev prestat da bude tajna, njegova poezija to neće, ne može da bude, i njegove emocionalne sile, ravne radijumskoj žeravici, goreći na novim mestima, na novim visoravnima maštje. Jedan je Ujević, kao što je jedan Branko, ljudi stražilovski momak, kao što je jedan Rastko Petrović, drumnoviti i nadnirci nebesa.

Hiljadu devet stotina dvadesete godine Ujević je objavio svoj Lelek sebra, iskazao se da dno, tužno i ponosito, mečavom reči i muzikom, prvenstveno muzikom. Objavio je pesnički celokupno, mutno, tajnovito, sa „napasnom svežinom“, sa knjižicom koja je lukavo izmakala mogućnosti da bude molitva, a bila je odveć pustinjaku Široka da bi bila natrapna šarenim mrljama, svetionicima, barakama. Naravno, bio je gotov, temeljiti pesnik, i više od toga: asketski odan pesmi i gotov uvek za nju. Za nju i za „tihu psovku“.

Sve će ove stvari jošte jednono doći kao što su bile i kako su proste, i ti crni danti i te plave oči, i ljubavi, čedne, strasne. (Isprobodes; Jednom tamo postiće hiljada.) Hiljada ljeta opet čemo naći ista svježa čula ista srca mlada, i taj vježni osmjeh, blagi i domaći.

U tom prvoubitom leleku koji se kao golo platno dotiče svih njegovih zbirka, sav je Ujević. Osetljiv, žerav, mahnit, sudaren sa besteslim i bespredmetnim prostorima, općinjen beziménim morima, poput izgubljene Palčića, kome su iznenadno u nekoj ljubicasti imini dojadile čudesne čime spasenja, on je zaplavao dunavski golemom, bez utoka, rekom pesimizma, pomalo slovenski blaženo, pomalo pesnički isforisano, oslobadajuće, lektovorno. Otvorenore so ovde pita, otvoreno i svirepore kao u nočnom društvu rabadžija, bez sakrivenog viška, pita se zašto i kuda, da bi se na raskrštu, na zupčaniku sudbine pokazala sopstvena krv i podigla sopstvena optužba. Ali ovaj pesimizam se ne hrani mrakom, već nepoznatim, tajnim, netaknutim, neposećenim, i ne pada se ničije pred zemnim životom, već mu se postavljaju pitanja, sudi mu se, obećava, preti, ponavlja. Samo na trenutke strah nanese mladog Ujevića, nočnog Ujevića na sti-

hove potpune izgubljenošt, potorne nesanice. Autentični, nedodžni pesimizam Leleke sebra i Ojudjenog zvona, svečane crne tačke na koordinatama naše dovoljava se nijednim stanjem, a najmanje oborenom, glamom ili napućenim usnama. Nikada zamoren gradjanin, čak i kada u svojim starčkim pismima lamentira o medicini, lekovima, odmoru, Ujević je iskreno, prvo uernebesno, pa smreno, prvo uz užarenu platinsku reč po zatim krtu, patiniranu, izdržao svoje „dugo poštovanje“ kako veli Isidora Sekulić, i ostao veliki, samopožrtvovani umetnik. Taj sebar, taj gospodar bez gospodstva, velmoža bez vojske, koji je htio da se hrišćanski strpljivo okruži svim i svaci, da bi bez ostatka živeo u očišćenju, i koji je proleterski ideal vodio lemom, zdravijom rukom, tako često pobunjen ali nikad usmeren na buna, tako rasipan požarom ali nikad žar bačen u metu, — letimice je doživljavao svim skrivenim prostore, ispostave lutalica, kšu, kopce i konopce, perivoje i ade, i šume, tamne šume, isčocnjačke, dalekoistочne čak.

I uvek, u besprimerno urimovanju šetnji po kolodvoru, po snegu, po nesanicu, po grobljima, po brodomlom spalovinama, to njegovo grčevito, inadžijsko, rastuto i razdeljeno zlato, uvek ta vidovita, nočna skitnica koja orfici vrluda između oborenih zvezda i amorfnih, rasturenih materija. Prva se čak zaučjuje, pomalo pasivno, ukleto:

Cemu sva borba, cemu bolna znam da su moje sanje stine, (drobne da neće smijenit sudbine zlakobne, i da će ići, ići do svog huma.

A zatim pomambo, bujično, sledeci svoju nadujiblju, najzreviju sebarsku misao, mišoovski ubedjen da se „rasejavaju na svakom koraku“, zapisuje:

Vidici zemlje pučuju pred čulom sa razgađenom napasnog suženja, i evo tonem, utapam se u lom, samoga sebe sa divskom težinom Misli što zveče kao suo zlato, sanja što sjaju kao najšta srma, o da se vratim Svetu. Neponzato, na nužnoj tadi postopljivu krmalj.

Prostori koji drhti od električeta, od lomova, košmaru i gromova, prostori iskidan na rampartad, pa ipak zasjeni hiljadom ravnoteža koje su se oglušile o zemne zakone ili narcale ljudje da ih sa trista (unutrašnjih) znojeva mere i proučavaju i brišu, eto najzrelijih trenutaka Tinovih:

Jer sam ipak ja, svojeglav i onda pad me nema, ja sam šiljat s vrha žrtvovan u lomat; o vasionoi ja živim i umirem u lsvljem; ja bezimeno ustrajem u bruci. Oni, imaju radne ruke, vrijeđene, ruke žuljave s polja, ranjene ligicama; srca što miste, oči gdje pogled, trne, bona tjelesa, krišna tjelesa, a idu is nama i s vama.

Imaju Tinove pesme izvesno uzdržano ushićenje. Imaju slijaj stihovima, ovaj poslovnički siromah kao da ima bitnu savremenosnost derana, pantomimicara, Batista koji uspravne glave, na pozorišnom trgu, posmatra svetinju, šarenu do savršenstva. Posmatra je da bi je voleo, proniće je da bi je preinatio za sebe, za svoju usamljenost. Jer on nije izmislio ulične svirče, tramvaje, portale, konjokradice i bosa

stopala, ptice i kaveze, svoje Dore i Vivijane, jablanove, besove i muzike, već su oni, pomalo svesni svog pastirskog porekla, izmisili njega. Ili su bar pokušali to.

Zagušen sopstvenim ritmom, Ujević je pevao sve više na pragu izmišljenih vrata pakla, nego svog, prekomorskog i golemog, bez mijoljaka i fenjera, sa ustumaranim unutrašnjim signallima. Nikad u našoj poeziji tameni, tajnoviti stihovi nisu izvirali iz jedne tako čistene duše. Pesnika privlače daleke varoši i uspavajuće obesne harmonike, reči vragolanski spojene i čudne. Čedo Sredozemlja i noćni putnik, kad god bi ostao sam, usamljen, loman, kad god bi krik zamenio stamenjem njeđeškim pitanjem „šta je čovjek“; kad god se približavao senkama koje su bile izravne, emitovane iz stvari kao para, kao magla, on se raskošnim zvukom ili zvučnim predelom ponosio i mnogo svoju pesmu počinjao.

*Slika moje duše nema kronike.
Kraljik misli, to je zvuk harpe.
Šišmiš je u kraju ko mrena na
ločima.
Gdje se sanja počinje? Gdje se
(dočima?)
Zemlji rastu kose. Taj je mesec
kotrlja
s neke razglednice stare što me
popija.
Mi smo išli putem. Put je bio
ljudi.
Kasno opazimo da je taj put kruži.*

Iako je kasnije sve više bio ponavljanje ili oslikavanje svojih sebarskih stihova, iako je tražeći novo sunce upravo bio podanik starog, iako je svoje ortičko putovanje zamenio tišinom predgradja, Ujević je ostao najbolji, najzreliji u svojim medjutim zbirkama koje otkrivaju nesanicu trudnih bica, i rationalne nežnosti i raskošno čekanje sutrašnjih dječjih jada i uspavanki. Ujevićev život ostaje izuzetni podvig za one koji ga nisu videli, a njegova poezija ostaje golema festa za one koji su te počeli, koji se tek uđe da je slušaju.

Medutim, nijedno čudo nije elementarno u ovoj poeziji, što, opet, nikako ne znači da Tin Ujević nije, poput Blaisea Cendrara (Sandara), žestoko mešao latinsku mudrost života sa gađanjem prema životu, svet taščih dekoracija sa ljudskim asketskim istkustvom, „blato miliona malih ljubavi“ sa nepovratnim minutima samosvojnosti. Nemiran i uzneniren, on nameće pitanje moći i slabosti, nepogode i primavare, da bi sa jednom fantaštičnom aluzijom, koja ima religiozno poreklo, utvrdio kako pesnička uloga treba neizostavno da ostane teška, patnička, konsakrana. Ujevićev boemski život imao je pritom nešto od maski i nešto od preludijskog. Njemu je bila potrebna boemska halucinantna karriera protiv svih mogućih karijera da bi od nevidljivih katakombi (kako je lepo, toplo, u punom doživljaju i sazviju, primetio Milan Bogdanović) i disperzivnog, neumornog Sredozemlja, simbolističkih idejica nebesa i erotskih mutnih metafora načinio jednu dubinu noći i noćne muzike.

Da bude revolucionaran u oblasti poezije, ovaj sandrarovski samouki optimist u samoci, nije imao ni htio da bude, ali je zato primjerom artišteškog subjekta i sa šansom koja mu se usred provincije i kosmosa učinila zločestom i snažnom istovremenom, išao iz pesme u pesmu tragajući za nematerijalnom konvulzivnom lepotom svih stvari, registrisavši vec u simbolizmu i u hitrom poetizovanom nadrealizmu. Nije nimalo slučajno da je Tin Ujević svojim tajnim transkripcijama nekih dalekih latinskih reči i svojim nepokornošću jednog sveštenika jedne neusjetive vere izazvao dečje divljenje beogradskih nadrealista, koji su mu posvetili sažetu himničku svesku, prvu svetsku svoga časopisa „Svedočanstva“, 1924. godine. Nisu, pritom, konstatovali saglasnost i klupske zajednički rečnicu sa njim, već obesnoten te mudrosti i te ludostima koja su provaljivama i katakombara ogledala kao u ogledalu.

Tinof profetstvo i nezadovoljstvo bolom koji se ima i svedlostima koje se banalno toče, op-

tereno je i jednim bezrazložnim osećanjem greha i nespokojstva. Otuda ta muka odgonetanja i religiozni izraz neprestanog čišćenja koji se raspada do čestica i disperzije svake muzike. Ko bi se, inače dalek ovoj poeziji, posvetio noćnoj radio-emisiji iz njenog izbora i ko bi, počušen montažom kakvu nam je nedavno mudro i rasinjeno dao Boda Marković sa izborom iz poezije Dušana Matica, — došao blizu *Leleka sebra*, naslutio bi himnu jedne borbe bez pobede u kojoj se duhovni i sensualni elementi nekako gorko i svečano poravnavaju u kaskadi samoglasnika:

*Zemljina Snago, moj budući Sine,
u te da bacim sve što ne smeh
od svoga oca ti ćeš biti peći [reči
od citava polet uskupštine tmine].
I, kad god uzdah grudina se vine
žeže me plodno seme što će teći;
i trpm što će preko mene preći
budući patničke strasne veličine.*

Tinovin muzici neprestano se siluetira nespokojno mladićstvo, sa razudjenjem pojmovima i senzacijama na čijim oltarima neprekidno zvone i kasnije, nešto rutinski retoričnije pesme opet sredozemnog barda zatećenog u nespokojnim gradovima kontinenata i nebesa. Prividno deskriptivna, ova poezija nikako ne leži u primarnim značenjima reči i metafora već se neprestano, eruptivno, pa onda deteriori, artiščki umivan, razudjuje i prelazi u jednu novu simboličnu upotrebljivost. Tako Tinovi predmeti dobijaju i drugu vrstu predmetnosti, kao što njegova grozničava, ljuta mladička nespokojnost dobija izraz odredjene ideje i zakletve, lozinkе i bunda u neodredjenom polju problema. Nije slučajna, nije čak bez impresionante slike pojmove i sloganova analogija između *Leleka sebra* i prvih, artiščki snažnih pesama naših vršnjaka Milovan Đanojića, Branki Miljkovića i Tomislava Mijovića. Ravnopravni predstori godine posle *Leleka sebra* Tomislav Mijović je u svojoj knjizi *Na nogama*, sa jednim gotovo biološkim poletom, akcentovao tinovsku nepodobinu i nespokojstvo mladosti, koja, doduše manje intelektualne ali ništa manje dobrovoljna u svojoj subjektivnoj stvarnomnoj stvarnosti. Sposobnost nadlešnika da u nepronemenom ritmu menjaju jačinu doživljaja i transcendentije a da pritom ostave mesta i jednom čudesnom micanju i naivnosti ogledače se i u ovim stihovima Tomislava Mijovića:

*... Dozivam svoja neznanja da
[Idući budućim hodom
ko napor prvo propođe] za
frider, i učišnički glodar
i nesanicom vrucom i lutom
za sebe bez navika koraćem mokar
li modar.
Koraćam ranjen i ranju, sam i
i nosim u sebi tamnom prsati
i smrknutiši vedja
Slabost mi mesa mučki zarivo nož
prkos sina.
Slabost mi mesa mučki zarivo nož
fudeda.
Zapomažem telekom predaka i
tačavrinu.*

Iako bez naglašenih opštih mesta, pesničko delo Tina Ujevića postaje odjednom klasično opšte mesto svake simbolističke mladosti koja, zbnjena pred fenomenima, pred kosmosom, pred provincijom svih svojih osećanja, une da se brani jednom nesvodljivom, vilinskom diskurzijom u kojoj pucaju kristali, ruše se pojmovi, sudaraju svetlosti, prepliću ekstaze, smanjuju se neizležnosti, ali se i strpljivim morzeovskim bilom otkucavaju nađa, izlazak, otkrivenje kao uranij intenzivnim pjesmama. Miće Đanojić:

*... Svaki drugi je oprezan i zna
Samo ruke pustinjaka trepeti od
[Njegove]
I svira mesečina iznad mekanih [trava]
I ribe nude uspavane životne.
Sklopim li oči već znam: to je
I žuto mleko proteterem se puši
Daleko od staja oronulog lica
[O mi prokleti, što smo negde
Jušti]*

Na prvi pogled to je samo verbalna plahovitost, muzička taština. Ali, ovako simbolizovan

tekst potiče od jedne duboke stare loze i da začaranog detinjstva koje se bezdano i bez očigledne evolucije završava hodom i sokočom u nepoznatatom. Potiče od nemoći ponovo biti dete i ponovo biti u haosu nesvestice. Tin Ujević neće da osvaja kontinent i atlantide kao Saint-John Perse, ali hoće da se spušta do dna života, do splina i smola svakog tekćeg i prolazećeg dana, slušajući kod tog silaska mučeci se brigama varvarске civilizacije mutnim očima gomile, bescećim očima ţena. A to je meteo da gotovo religiozna sa svim prerogativama detinjske, slatkonećne socijalnosti.

Posebno Ujevićevih stihova, mlađom čoveku, svejedno da li utiče putuje kući ili se oholo sprema na nečiji rođendan, bude vrlo lako da nauči umetnost koju bi trebalo zvatiti „umetnost dugo gledati“. I malobrojna nješova pesma udari u glavu kao crno studenčko vino koje su mlađi kaludjeri davno, davnino nosili na svojim ledjima, sanjući mlađence u zagrijali ili sjajnog goluba koji nepozvano sleće na ramenima.

Meni je često bilo do neprekidnih razgovora o lirici, o gotovu svesrenom pesničkom činu Tina Ujevića, o muzici, o robinji brzine, o svemu. Iz nesravljeno bleštave dalmatinske gore otkinuo se on ne da bi bio dobitljivi putnik već večna svadljatica koja ide iz prevrata u prevrat, iz pobune u pobunu, iz gomile u gomilu, nezlečivo sam, bez sestara, bez kuceta i mačeta, i malo je onih koji bi se, kao Maritorne, pred Sančom Pansom, mogli da pohvale kako su mu prineli krčag prave vode. Setio se da u svim lelecima i kolajnama ima toliko sverničkih detalja i pronalazaka, da bismo se sami samici mogli preneti u svaku dalju budućnost, jer su regrutovani iz bora, jer imaju nečeg povlašćenog u sebi. Ostatje nam ponekad bezrazložna briga koliko je i kakan ovašebičan pesnik bio blizu proleterskog idealja, ali, zagnedan u lice čoveka, on se iz petnih žila privoleo njegovom, covekovačkom bistranjem u kome neće nedostajati bune, akcije ili punila. Nije li u toj ljudskoj širanjeno radozanoslosti veličinom i teskom sveta zapisa i ove stihove:

*Sanjari, sami, u hodu bez volje da
prihvataju svijetu i kažu
i onda, besvijesno, nikom u šapatu
kako je vasiona duboka i strasna
fertu pusta.*

Svega ima u njegovim delima ali ničega više od muzike. Pesnik proganja nju i ona proganja njega ali tako zauzeto da nema vremena za pakosti, za šalu, za igranju, za linearne sadržaj. A nikada se ne zna da li je to muzika dobijena rodjenjem, nekim šestim, tajnim čulom ili je nadjena u vrtoglavicu stvari koje su mu odvezek bile duboko sadržajne:

*Ako još ista bolnom ploti hripi,
Muziku, i učišnički tvoja bezdžana,
bezglavić ječaju što sam sebe živa
jauk što plamsa, i živac što kipi.*

Pokolenje čitalaca kome radozno pripadam, sa kojim se propinjem i dišem, sa kojim volim ono što nikad neću videti davanput, sa kojim radije studirane energeterke Pasternakove rose nego egzaktnu energetiku što nas zaokuplja sa svake strane, možda će oskusiti još mnoge nespoznate i ogrenutu u mnogim još zakašnjenijima na književnoj areni i oko nje. Ali, verujem, bez ikakve izričine metafore, bez ikakvog vojevanja za trenutno divljenje, da nema mesta nespoznata rama kada smo na festi, za trpezom ili pod visokim jablanicima Tinovim. I nije zalaž zato pozajmiti prekrasnu ispovest i uvek važeće priznanje Dušana Matića: da svako u sebi nosi svoga Ujevića. Jer, on je jedan od onih koji moraju doći u dialog pravih pesnika i pravih čitalaca. Jedan je od onih koji je, kako bi krio ništa manje cudesni ruski pesnik Osip Mandelštam, umeo odjedared da spoji „kremen s vodom, s potkovicom prsten“.

Milosav MIRKOVIĆ

MAJAKOVSKI

*Želja u glurom prostoru rođena: kolumbovačemo
Posada noževe u mesing krme tare
Na svetlom svilenom moru tobōže umrećemo
a živećemo dalje.*

*Tražeći čudo, saplet u crne trave
sa zazemljenim grlom čovek se u senke spasava
U groboličkim kolevkama slave
na sjajnjiju zvezdu polako se zamrzava.*

*A čudo nije ni bilo. Ono spava
u zavetrim tornjeva tamo gde se
neki bivši svet polako isparava
u oblake
gde neka kiša pakuje pomrčinu i vatru
i mlađunče ledeng breza raste i nestrpljuje
pa kamenu kolevku kljuje kljuje dok ne prokljuje
okno kroz koje gleda kako more haljine presvlači
kako puca oklop na usijanoj kornjači
kako se glečer svetla od sunca odlama
i stroštopata po šavovima tama
kako su čudu lopatama kapke i sekli
tri nečuda, tri ludaka što u Nebo Ljudsko veruju
pa im nije dosta ni nebo ni Zemlja
tri nečuda što svu vatrnu podzemlja
podmetnuli su vetr pod pazuhu
i kuju
novu zvezdu bez imena
zvezdu nezaledljivu, nedostupnu travama
zvezdu bez dvojnika u glavama
zvezdu — čudo, zvezdu — ikara
zvezdu što se svakog jutra zlatonosno otvara
i svake večeri staklene gradove budi
zvezdu budući kao ljudi.*

*Jer već četinari leda rastu nam uz kosti
i ato krokodila pustoši po krovotoku
dvanaestorica sivih kopaju oči Bloku
dvanaestorica pronadenih u rudnicima milosti.*

*

*U tvojim očima sada se uspravljeni kamen odslikava
i vodopadi vadrine uvis teku
krošnja bronzanih ruku sa crnilom se poigrava
sa crnilom u čoveku*

*i brodovi bez zastava bez kapetana bez kotve
dižu se u nadsvode u pticostroju
dok izazdijatorski crv, košavsko mače
zaboravljen u povoju
dokolenica glavne ulice
pljuje joj Tebe u lice!*

*Prerani pilot neugledanih bridova svetlosti
vraća se u maglu
u glupo lice sunca iz benzinskog ogledala
a od zaboravljenog ostale su samo
oglodane mramorne kosti
i cveće ispod prašnjavog bronziiranog Dedala.*

*Otač još prima napojnicu za poludelog sina
što s čovečanstvom na ledima u meso zvezde prste
fzariva
i neko još uvek zna kako se kubik svemira
rasaduje u mlađice kamena
po vetreniju njiva.*

*Ali nova mlađ iz ikre kletvi se rasplivava
niz guste struje sutona obale da pronade
negde gde se crnilo okomito završava
u biljurno oko goruće lade*

*i svet — sveletnik znojava čela podmeće
pod bradvu vremena što se iz sna obrušava
a jedna džinovska ruka okruvljeno proleće
iz podpalubija straha polumrto spasava.*

*Nestrpljivo topču plava kopita Zemlje
i jahač bez rukavica hvata plamene dizgine
jahač bez lika, bez sebe, jahač razgnevljen
jahač odavde do istine.*

*

*Dan sa potkovicom u grlu. Kroz usta šaptača
izlaze smrti u večernjim odelima
pod zvonima kupola grad — narikača
vezuje vreme konopima dima.*

*Ipak! Trese se ile. Rudokop se otvara
ustremljen u vreme kompresor odlama, brekče
grad širi kapije, grad stvaran
megatonima sreće.*

Tomislav KETIG